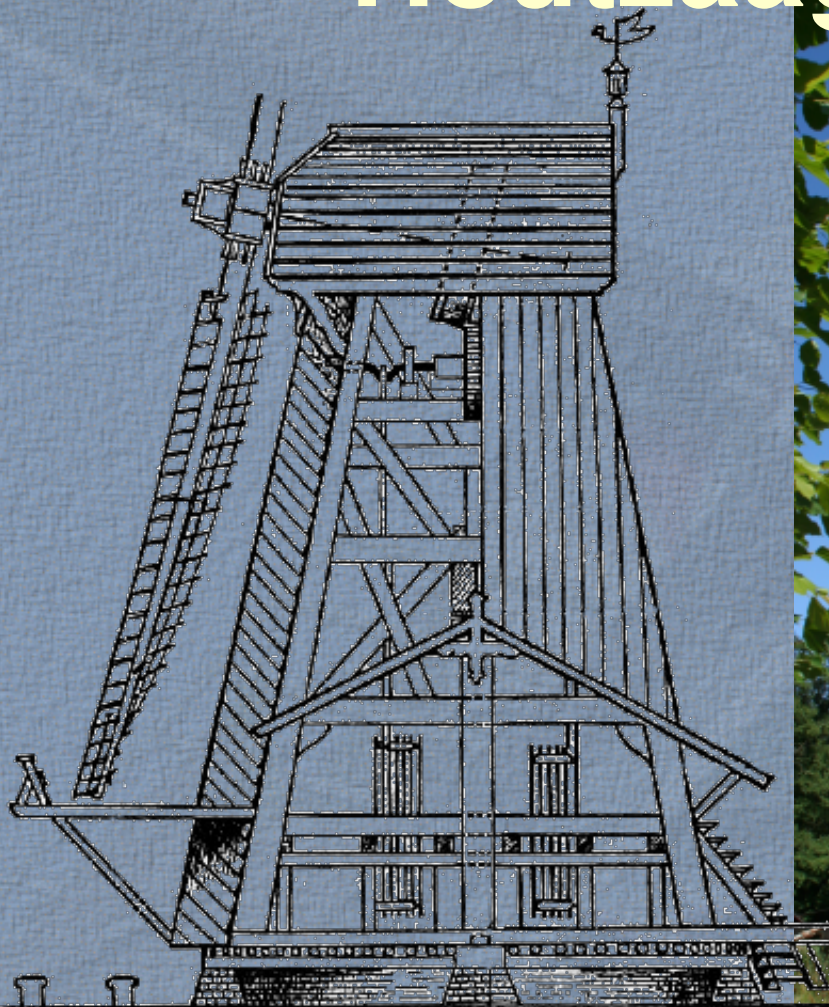

Houtzaagmolens II

Mijn Genoegen - Arnhem

Slochter molenstichting

Houtzaagmolens II

Al heel snel werden in plaats van achtkante en zeskante molens de zogenaamde “paltrok” molens gebouwd.

Waarom?

Slochter molenstichting

Houtzaagmolens II

Al heel snel werden in plaats van achtkante en zeskante molens de zogenaamde “paltrok” molens gebouwd.

Een paltrok is eenvoudiger van opbouw en bevat minder zware (en dus: dure) onderdelen dan een zes- of achtkant. Maar.. je kon hele zware boomstammen niet zagen.

Slochter molenstichting

Houtzaagmolens II

*Ick was de eerst die t houdt
Met Saegen Stucken Saegde
Dat menigh Wonder Was
En Wonder Wel Behaegde
Waar Doort Gekomen Is
Ten Nutten Aen den Dagh
Hoe dat Ment houdt optHeft
En Spoedig Saegen Magh!*

Slochter molenstichting

Houtzaagmolens II

- Paltrok molen
  - Vierkante molen
  - Vanaf 1615
  - In de Zaanstreek
  - Patent van 1597, dus: Juffertje GEEN paltrok!
  - Tot 1750 bloei (200), dan terug tot 100 in 1800
  - Nu nog een handvol..

Slochter molenstichting

Houtzaagmolens II

- Opbouw: het fundament
  - Ringmuur met penant
  - Kruisbalken, zwaarden en spruiten
  - Kruivloer
  - Koningstijl met pen

Slochter molenstichting

Houtzaagmolens II

Slochter molenstichting

Houtzaagmolens II

Slochter molenstichting

Houtzaagmolens II

- Op de kruivloer...
  - Rollen, rolring
  - Paraplustokken? Nee: **schaarstokken!**
  - Iepenhouten rollen
  - Op de rollen: de rolring
  - De kraag, iets hoger dan kruivloer
  - Schaarstokken lopen dus een beetje omhoog

Slochter molenstichting

Houtzaagmolens II

Slochter molenstichting

Houtzaagmolens II

● kruiring

● kraag

● schaarstok

● iepen rol

Slochter molenstichting

Houtzaagmolens II

- Rollenring
  - Binnenring
  - Buitenring
  - Verbonden door kalven
  - Geen keerkuip, maar pa.. eh.. schaarstokken
  - ~ 50 stuks (vaak 8 “wagens” met 6 rollen)
  - Hart van iepenstam NIET in het midden rol

Slochter molenstichting

Houtzaagmolens II

- Bovenring van eikenhout
- Daarop 3 dikke balken:
  - 2 kotbalken (links en rechts)
  - 1 sleutelbalk (in het midden)
  - Sleutelbalk past precies op de pen
  - Belangrijk: gewichtsverdeling... wie weet het?

Slochter molenstichting

Houtzaagmolens II

Soms ook wel een “engels”
kruierwerk!

Slochter molenstichting

Houtzaagmolens II

Bij een paltrok is het gewicht zo verdeeld dat bijna altijd het hele gewicht van de molen op de pen/koning terecht komt.

De rollen hebben dus relatief weinig te dragen.

Moet je zeker weten voor je examen!

Slochter molenstichting

Houtzaagmolens II

- Sleutelbalk – ook wel staart(balk)
- Aan eind van de staart een kruirad
- Schoortjes vanaf de staart naar kotbalken
- Achtergrond ligt op schoortjes/staartbalk
- “hij raakt op de achtergrond”

Slochter molenstichting

Houtzaagmolens II

Slochter molenstichting

Houtzaagmolens II

● kotbalk

● sleutelbalk

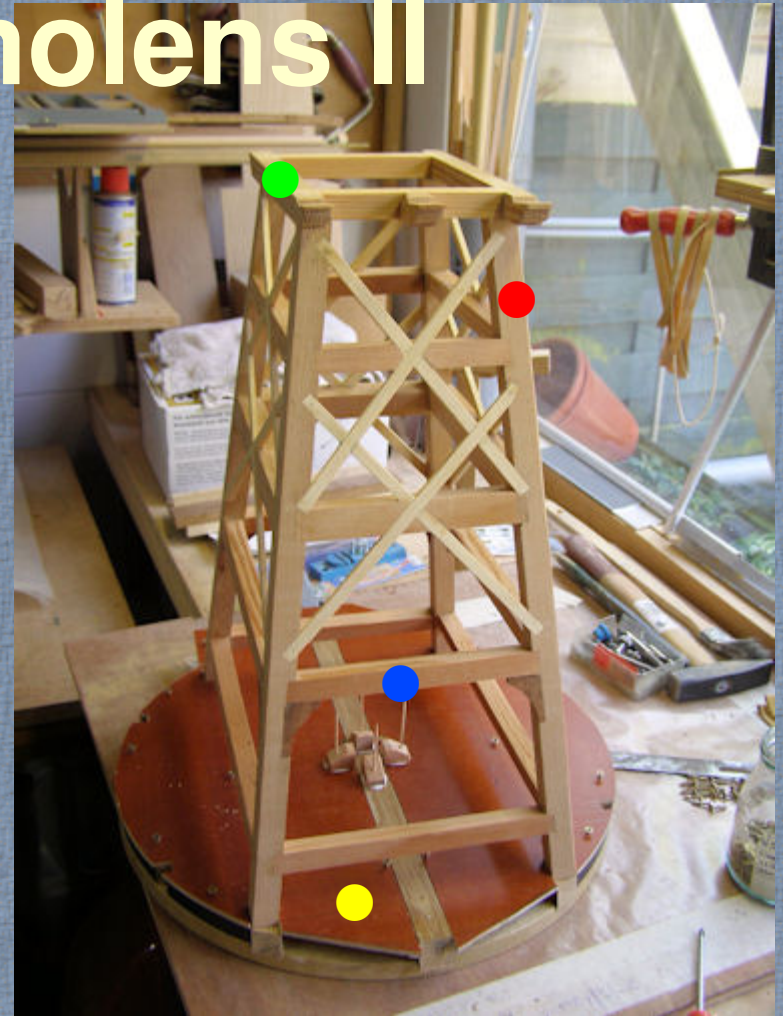
Slochter molenstichting

Houtzaagmolens II

Op de ●kotvloer bouwen we de molen op.

De koningsstijl ontbreekt in dit model maar we zien wel:

●kotstijlen ●wolfsbalken
en ●tussenregels

Slochter molenstichting

Houtzaagmolens II

De kotstijlen hangen aan de **zware binten** die gedragen worden door de **koningsbalk** die door de **koningstijl** gedragen wordt

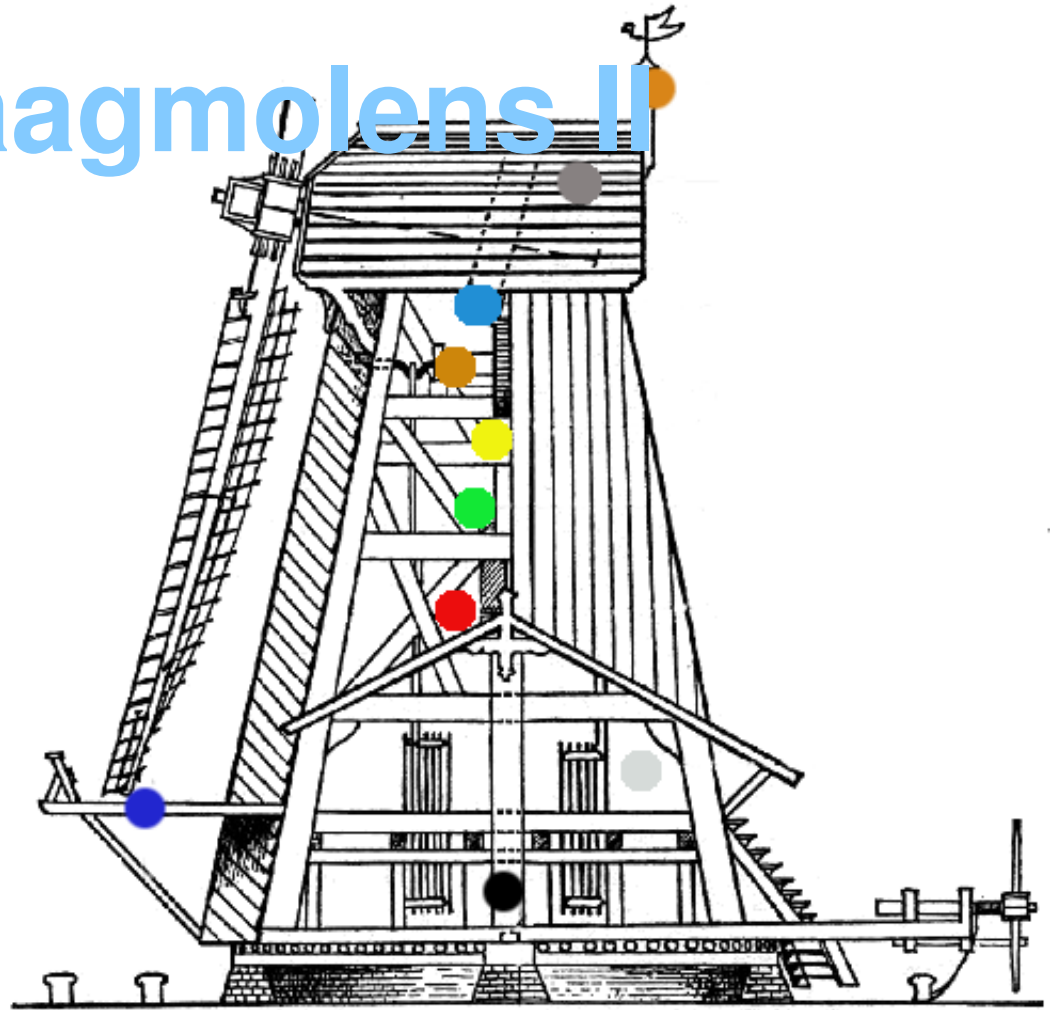
Slochter molenstichting

Houtzaagmolens II

Benoem de onderdelen/zolders

Kap
Bovenwiel
Makelaar
Krukas
Schavot
Koningstijl

Raamzolder
Krukszolder
Lege zolder

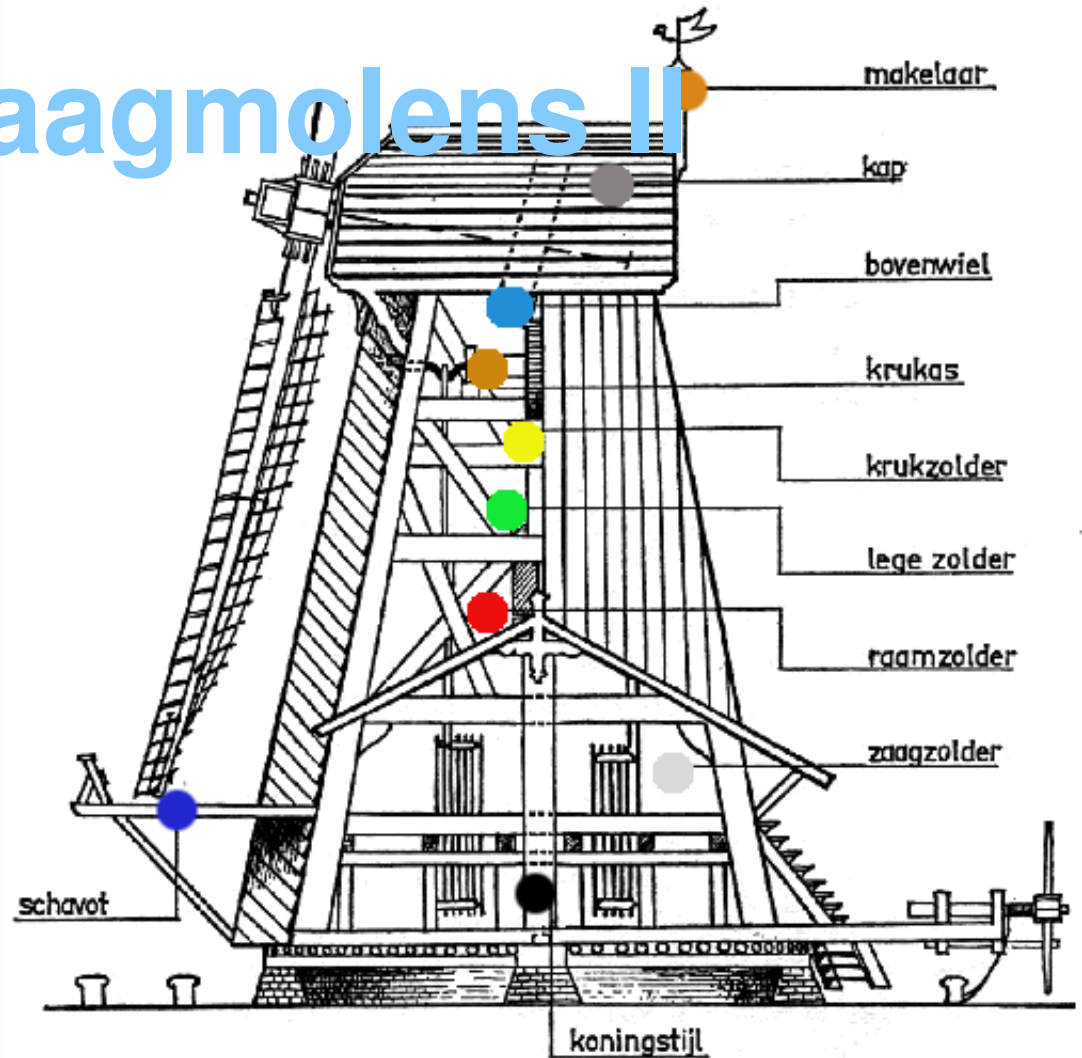
Slochter molenstichting

Houtzaagmolens II

Benoem de onderdelen/zolders

Kap
Bovenwiel
Makelaar
Krukas
Schavot
Koningstijl

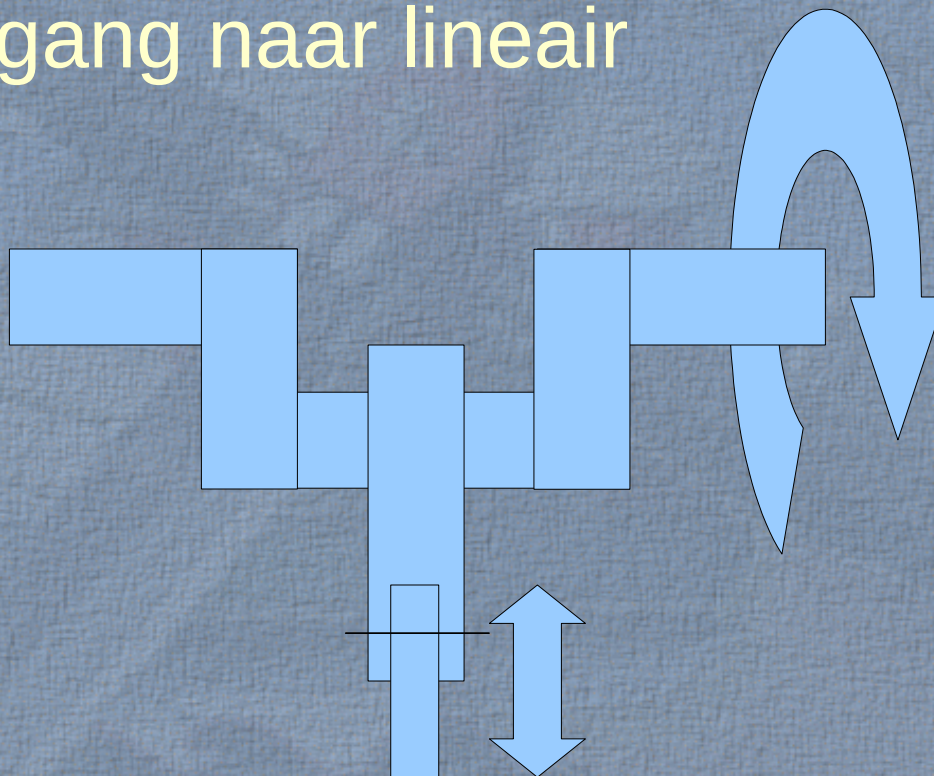
Raamzolder
Krukszolder
Lege zolder

Slochter molenstichting

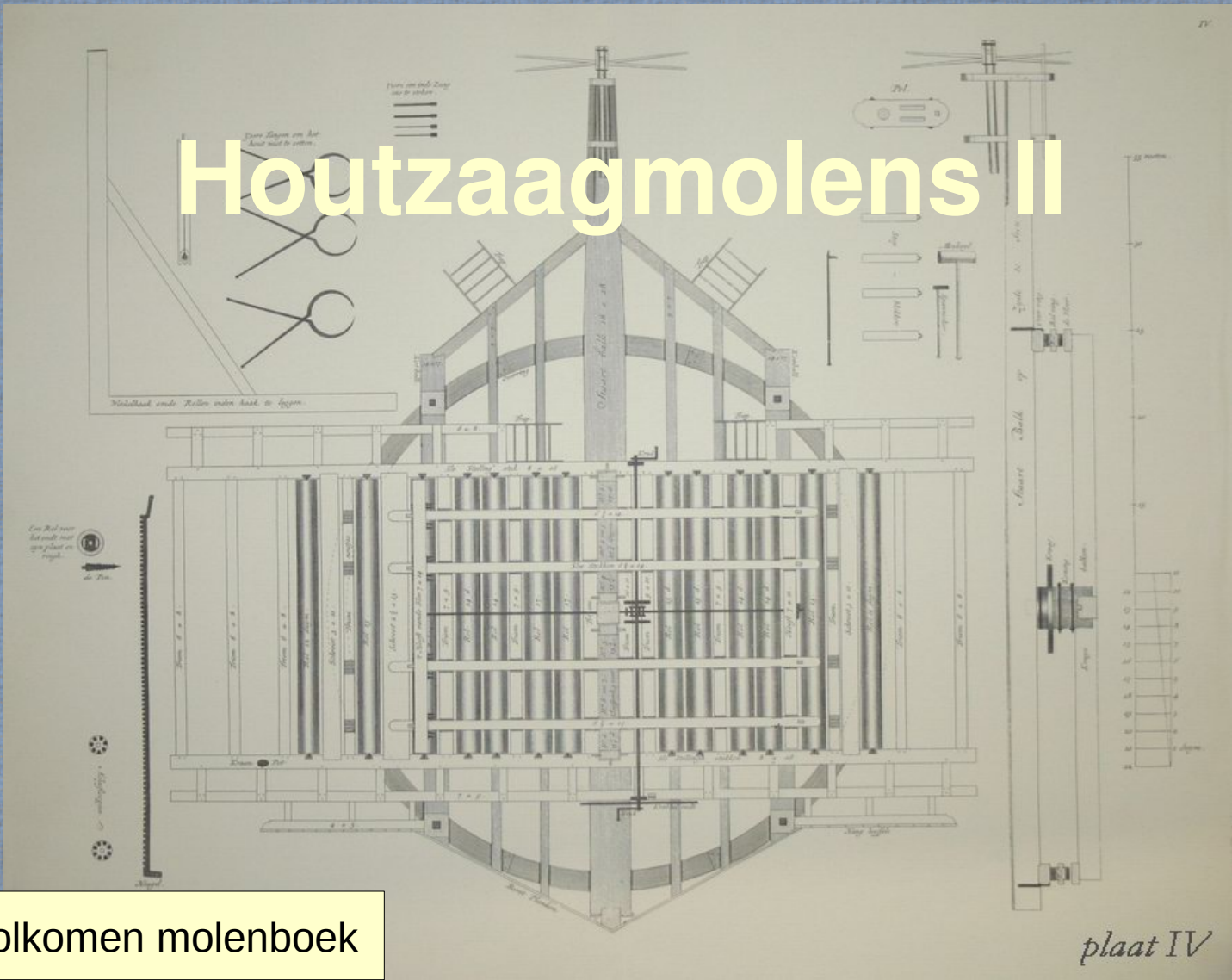
Houtzaagmolens II

Krukas: rondgang naar lineair

Slochter molenstichting

Houtzaagmolens II

Groot volkomen molenboek

Slochter molenstichting